

La Campana de Gracia

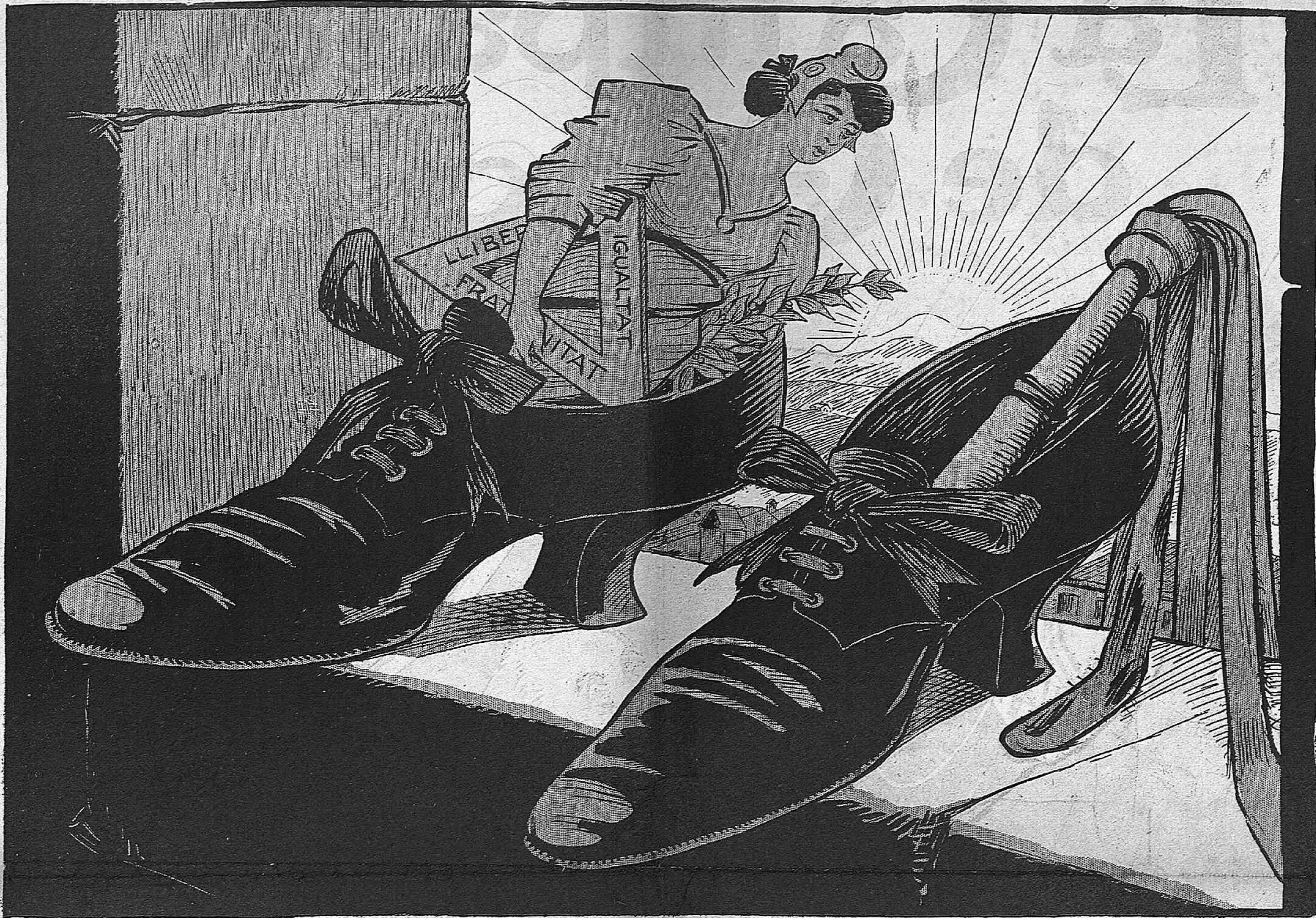

Número
Extraordinari
10 céntims

—¡Roda, poble manso, roda!
Es precis seguir la moda.

NIT DE REYS

Las sabatas d' Espanya

Fins que li portin aixó,
no farà may res de bó.

LA SENMANA

Pesi á las sevas bravatas d' home superior y providencial, en Maura es com tots.

Volia discutir els pressupostos ab serena calma; volia exposar, clara y sense vels, als representants del país la nostra situació económica; volia, en una paraula, fer obra seria y concienzuda, no feyna de prestidigitador á lo Moret, á lo Sagasta ó á lo Romero Robledo.

Y, ja ho han vist. Corrent, á pas de carga, com frayre que plega la parada perque veu venir la pluja, s' ha fet la comedia de discutir tres ó quatre punts de *relinbrón*, com el de la reconstrucció de la esquadra y l' de la reforma d' Instrucció pública, y, cubert aixís l' expedient, atropellant per tot y clavantlashi materialment pels descusits, s' ha arribat á la sessió permanent y en un tancar y obrir d' ulls á la definitiva aprobació dels pressupostos.

En Maura, naturalment, deu estarne satisfet de la seva victoria. Nosaltres, ben lluny d' aixó, el compadeixém.

¿Es aixís com se fa la *revolució desde arriba* y s' desterran els tradicionals abusos, *rémora de esta pobre nació*?

Si ell creu sincerament que sí, ¡bon profit li fassil!

Y está clar, pressupostos aprobats, Corts tancadas. Tenint com té l' Govern quartos per un any, ¿per qué 'ls necessita ara 'ls cossos colegisladors?...

Apenas votada la última partida del últim capítul del últim departament, don Antón va pujar dimars á la tribuna, y...

«En virtud... etc., etc... quedan suspendidas las sesiones hasta el 24 de Enero...»

Vintiquatre dias de tranquilitat, sense diputats que interpelin ni senadors que armin bronquina, ¿que 's pensan que representan poch per un Govern que no té altre programa que «anar vivint» y «qui dia passa anys empeny»?

Vaja, ja está resolta la qüestió del terrorisme á Barcelona.

Don Antón, convensut de que aixó no pot anar ni ab curriolas y qu' es precis pendre providencias que demostrin que aquí els ministres serveixen per alguna cosa més que pera cobrar y descapdellar discursos, ¿quina te me 'n fa?

Va á la *Gaceta* y suprimeix las garantías constitucionals á las provincias de Barcelona y Girona. De modo que, ja poden estar tranquils.

Si demá reventa un' altra bomba, no será pas perque l' Govern no hagi fet Poblet y Santas Creus pera evitarho.

¡Calculin!... Las garantías constitucionals suspensas...

PIF-PAF

L' ESTRELLA DE... PONENT

(SONET DEL DIA DE REYS)

La nit del temps sa fosca estén enllá,
y en mitj de la eternal negra fosó,
sols un rutilant astre brilladó
en vers Ponent s' ovira... ¿Qué será?

Comensa l' cap dels Reys á barrinar
per indagar sa significació:

—Senyal de vida, —un diu, —y l' altre:—No;
senyal d' una desgracia que vindrá.

Y tots, pobles y reys y sacerdots,
en vers Ponent, tras l' astre rutilant,
com endemoniats frenétichs van...

Que l' *estrella*, lector, com pensá pots,
es l' *estrella de l' or*, es el diner,
es el Mesías nat y verdader.

E. VILARET

L' educació del poble

RIMEJ que tot, definim. Hem gastat y malgastat tantas paraulas, que costa molt sovint ferlas valdre tant com trafiquejar ab monedas esborradas. ¡Quántas vegadas ens hem barrallat per no saber lo que voliam dir!... Vaja, donchs; definim.

Educació significa instrucció casi idéntica de noys y noyas, fins á deixarlos á l' edat del discerniment, prou forts de cos y d' esperit pera seguir el camí que cadascú s' hagi triat, lliure de guias y tutors. *Poble* no es la classe baixa, diferenciada de la menestralia y dels senyors; es la colectivitat d' una nació, reduhida si us plau als àmbits d' una regió y fins d' un municipi, pero sempre plena de tots els estaments socials. *Educació del poble* 's defineix així com *ensenyansa veritablement solidaria* de las generacions novellas.

L' *ensenyansa solidaria*, de cada generació sencera, es l' obra magna de demá, avuy tot just comen-

sada. Ara es l' hora justa d' obrir els fonaments, que ja tenim els materials á punt. Considereu que 's prepara l' empresa nostra desd' épocas molt llunyanas; que hem deixat passar més d' una centuria recopilant las lliçons del passat y disputantnos pel projecte que té de ser motillo del avenir. El resultat, ja definitiu per tothom, de las disputas seculares es el de centrar la renovació de la societat en l' educació del poble. Las síntesis dels historiadors ens proveheixen de las lliçons dels filososps, y las experiencias dels biólechs ens precisan la capacitat mental y corporal de cada noy ó noya pera assimilarse l' educació que 'ls ha de fer viure la plenitud de la vida. Els vells filososps eran estrictament educadors. No parlavan á las criaturas perque la criatura pensanta, la *planta que floreix als jardins de la infantesa*, de Froebel, ha estat una revelació moderna; se pot dir que data del sigle XVIII. Parlavan els sabis de l' antigor als homes com á criaturas grans, y de lo que 'ls deyan ha perdurat, no l' explicació dels misteris del univers ni els sistemas enginyosos pera descubrir las causas primordials, sino els consells pera enfortir l' esperit. Com embalsamadas per llur propia virtut, aquellas paraulas han arribat plenas de substancia al nostre temps; salvadas de bon principi per la devoció d' un deixeble—tal com las de Sócrates ó d' Epictet, de quins escrits no se 'n sab res—y repetidas y copiadas fervorosament, entre mitj de las catástrofes y las hecatombes que trasbalsavan imperis y delmavan l' humanitat. Avuy son *actuales* els consells dels moralistas, que predicavan els homes sota la *stoa*, el porxo de la plassa. Lo que es que avuy guanyém temps y allarguém la vida, procurant treure homes perfectes dels noys que van á estudi.

Allarguém la vida y l' engrandim, perque no se 'n exclou á ningú. Sense moure'ns d' Atenas, trobarem la ciutadania envilida y l' treball servil. Un candidat de la democracia comprava ab dádivas ó ab promesas, els vots dels electors pobres, y 's mantenía dels guanys d' una adoberia ab el treball dels esclaus. La gloria d' un Aristóteles ó d' un Fidiús esplenideix demunt d' una horrible negror de torturas y miseria... Y per l' estil totes las Edats han deixat llegats d' artistes sublimes de genials buscadors de la veritat, pero també recorts d' ignominias y de fraticidís. Fins avuy no hem arribat á comprendre lo qu' es una vida sencera, de la naixensa á l' agonía; del rich al que no té res. Convensuts de que totes las vidas humanas son igualment sagradas, se 'ns imposa el deber de sustentarlasy á totes, de millorarlas y dignificarlas. Compliment, en part, d' aqueix deber es l' educació del poble.

¿No veyen clar el sentit que s' ha de donar, que ja 's dona ahont la civilització es práctica, á l' educació nacional? No hi ha més que repassar l' evolució

de la humanitat envers la civilització que 's va congreant; desseguida ressurten els camins de la pujada, tots paralels que 's van aixamplant fins á tocarse. S' aixamplan perque cada vegada hi ha de cabre més gent; ara s' hi fican els cautius que 's feyan á las guerras; després hi entran els esclaus manumitits, més tart s' hi ajuntan els de rassa diversa, els que adoran á diferents divinitats, els de castas enemigas, els de partits polítichs que poch avants anavan á cops de ganivet. Y vetaquí que la caritat se fa germanor, que la tolerancia 's trasnuda en Solidaritat.

La fórmula de l' escola nova, de l' educació del poble, está ja trobada: es la fórmula de la solidaritat humana. Tireu per allá ahont volgueu; avuy no n' hi pot haver cap més.

¿Qui ens la farà l' escola nova á Espanya? El retard que portem respecte de las nacions viventes, está agravat per l' apatia malaltissa dels que haurían de ser ciutadans y encare no 'n son. A Fransa, á Inglaterra, la renovació de l' ensenyansa ha sigut volguda pel poble. Els francesos se constituhihen en Lliga pera exigir-la. Els inglesos, possehidors del govern municipal, se dividiren l' empresa en cada ciutat y en cada poble, realisantla per ells mateixos sense intervenció del Estat. Admirable treball el de las agrupacions espontaneas dins del municipi, culminats en la «Comissió de las Escuelas» que ha creat l' ensenyansa á Londres, avuy traspassada al Consell metropolita.

Las sessions de las Corts ens han mostrat l' abdicació del Estat espanyol y del Parlament mateix, quan s' ha tractat de renovar l' ensenyansa nacional. La redempció no 'ns pot venir d' allá. S' ha enrahonat molt, hi ha hagut fins qui ha dit el remey, pero ningú té foras pera administrar-lo. ¡Quina vergonya feya llegir las lamentacions dels que son amos del poder y no gosan servirse'ni!

Pero si als de dalt els fa por la vida nova, nosaltres la volém viurer, la volém viurer tota, volém que la visqui tothom. Lo que l' Estat capat confessa no ser capás de fer, nosaltres ho farem. Bon signe es de voluntat la propagació de las escuelas als centres polítichs de Barcelona; medis rudimentaris que potser no passen d' una concreció de bonas intencions. ¡Pero tant se val! L' intenció es ben declarada. ¿Qué 'ns falta, donchs? Ens falta lo que té de venirmos per forsa. La necessitat crea l' orgue, diuhen els fisiólechs; donchs si ens es necessaria l' educació del poble, disposemós á rebre al educador, que no pot tardar.

La nostra obra educativa será moderna, nodrida de tolerancia, forta d' amor, lliure de coaccions, neta de cos y d' ánima, ab músicas de sortidors d' aygua y de cançons y xiscles d' alegria. A Barcelona 'n parlen, ja ho sé. ¡Donchs féula l' obra magna! Féula de pressa, qu' ara es l' hora justa. Som al tombant del

camí. ¡Quina soleyada darrera de la revolta! Avant, anichs, qu'hem de veurens glorificats en els nostres fills. Y si algún mesquinet os vé al moment decisiu regatejant y enterbolint la sublim claretat del plan renovador ¡no us el escoltéu pas! Penseu qu' es encarnació d' una ánima vella, rressagat de temps passats.

Tots, tots s' hi haurán d' avenir ó s' haurán de sotmetre. ¡L' educació del poble serà solidaria, ó no será!

Vilanoveta d' Escornalbou

MAGÍ PONS

¡VAYA UNS REYS!

Un nen, fill de pares pobres del carrer de la Fexina, va posar a la finestra que donava a la botiga unas botinas molt macas que per estrenar tenia. Al endemà dematí, sense acabar de vestir-se, va anar cap a la finestra tot llensant crits d' alegria, pró gran fou el seu disgust al veure que cap joguina li havían deixat els Reys, y que per millor desditxa la finestra estava buyda; ¡li havían pres las botinas!

J. STARAMSA

LES TRES ACCIONS DE LA DEMOCRACIA

VI presentar, en forma sinòptica, la direcció política que'ns cal donar a l'acció del nostre republicanisme jove —diem-li neo-republicanisme— que va a revelar-se en el futur Congrés o assemblea de Barcelona. Tinguem present que cal evitar la dispersió de teories i sistemes: convé que, en mig de la rica diversitat de temperaments i persones, una harmonia coordini'l conjunt i en faci com una bella flor. S'ha dit que l'actual esquerra catalana és atomística, que no hi ha unitat i concordia entre'ls ideals de cadascú. Per de prompte, considerem que les esquerres, per la funció, que'ls és propia, d'iniciar les noves corrents, i per llur naturalesa refractària a tota disciplina de fe, més que de procediment, no presenten un bloc tant compacte i uniforme com les dretes, reduïdes a l'afermament i reforç de les constitucions. Però, aixís i tot, bé podem sintetisar les corrents de l'acció que devem proposar-nos. Ella sola'ns mostrarà fins a quin punt la política que nosaltres representarem contrastarà am la política del vell republicanisme espanyol, definitivament fracassat am la fallida del liberalisme clàssic.—Per lo demés, el moviment actual de la política francesa ens és un gran exemple; bé podríem veure-hi una *renaixença republicana*, una incorporació de l'idea de república a les noves necessitats. Veuen, per altra banda, com la consolidació d'aqueixa política, després de les vacilacions perillósíssimes dels governs anteriors, ha assegurat, a la fi, l'orientació i el caràcter de les noves tendències.—Per lo demés, de tota la meua obra periodística podria deduir-se'n aquesta caracterisació; més tinc avui una especial complacència en oferir-la així, en abreviatura, al públic lleítimament popular d'aquet setmanari.

* *

Llibertat, com a medi.—Democràcia, com a fi.—És dir, la llibertat en l'acció de cada individu i de tots els individus, pera que la democràcia, la sobirania del poble (que és la de tots i cada un) sia efectiva.

Però veiem: la llibertat no és altra cosa que una independència en l'acció: és, per això, una cosa *adjectiva*; i no serà plena, absoluta, fins que l'existència mateixa de cada individu, o sia la seva *vida*, estigui assegurada; fins que la substantivitat *home* estigui garantida per la convenció social i política. De manera que la nostra acció serà política, en lo referent a llibertat pura, i serà social, en lo referent a vida. Ara bé: l'integritat de la sobirania civil o popular (democràcia) pot veure's obstruïda per tres forces: dues institucions i una casta. Aquestes tres forces poden ésser l'Església, l'exèrcit i el capital. Quan la potència de cada una d'elles arriba a usurpar les funcions de l'íntegra i única sobirania del poble neixen tres respectives malalties: el clericalisme, el militarisme, el capitalisme.

Clericalisme.—És, doncs, la constitució de l'Església en petit Estat dins l'Estat. Un altre dia analizaré com aquesta força ha sobreviscut a la revolució i com, a Espanya, hem pogut assistir al seu actual i fort revivament. L'Església és el més alt dels enemics; els seus apois socials (la dona'l principal, perquè és font de la primera educació) són encara ben resistent. La fórmula de l'antic liberalisme és, sobre aquest punt, falsa: nosaltres no hem d'aspirar a n'aquet gran engany que's diu *separació de l'Església i l'Estat*. No hem de voler l'absoluta *sumissió de l'Església a l'Estat*, mentres hi haja encara Església.—No cal remarcar l'obra de França en tal respecte, ja que és ben patent. I no és obra de separació, sinó de sujecció.—Per lo demés, la naturalesa antipopular de la clerecía és ja tradicional. En les societats antigues, els sacerdots eren la primera casta, i per tant el més fort enemic de la darrera, del poble pur, de la gran majoria. El sistema polític actual, que tendeix a integrar totes les *classes* en un sol *poble*, per universal fusió, sistema de majories, ha de veure encara en aquella'l primer enemic. Al començ de la Revolució Francesa, o sia als Estats Generals, ella va ésser, com a casta, la primera de les institucions que calia desbancar.

Militarisme.—És la constitució de la força pública en petit Estat dins l'Estat, o sia l'incaptació de les funcions sobiranes per l'exèrcit. Ve a representar, en aquest cas, una persistència de l'antiga noblesa o casta militar, segona casta de les societats antigues i segon braç o estament vençut per la revolució francesa. Fixem-nos en que s'ha entès per militarisme coses distintes de la seva veritable noció.

Així, per exemple, no és militarisme un gran dispendi en la força ofensiva i defensiva d'un país, ni l'armament en massa d'una nació. Precisament lo contrari de militarisme va ésser aquella França de Danton armada en bloc contra l'extranger; no s'oblidi que'ls comandants de cada còs d'exèrcit estaven incondicionalment somesos a l'inspecció civil dels representants de la Convenció i pagaven am la vida, massa sovint, les inobediències i els descuits. No és tampoc militarisme, precisament, la condició de l'Alemanya actual, on la voluntat de l'Emperador regeix amb igual eficàcia tots els ordres de la vida pública, en un ver cesarisme o kaiserisme.—L'obra antimilitarista de França, iniciada en l'*affaire Dreyfus*, és claríssima.—En quant a Espanya, seria pueril creure que'l militarisme data sols de la llei de jurisdiccions. No. Tota l'obra liberal espanyola desde Riego, obra dels pronunciaments i de la victoria sobre'ls carlins, n'és l'origen. I no cal insistir.—La qüestió de servei militar obligatori pera tots, tópic de l'antic republicanisme, és cosa apart. Diguem, sols, que'l nostre ideal en tal sentit ha d'ésser el servei de voluntaris, fins que l'avenç social fassa possible la total desaparició dels exèrcits o llur conversió en forces meraments policiaques.

Capitalisme.—És la constitució de la riquesa en Estat. Tota l'oligocràcia actual és obra d'aquesta malaltia, que en lo rural té sobre tot l'aspecte de caciquisme i en lo ciutadà'l de patronisme.—No basta estendre a tots, nominalment, en la lletra, el benefici de la llibertat. Importa estendre a tots, pera que aquella sia efectiva, el benefici de la propietat. No insistiré sobre això, perquè és, en resum, el socialisme. Sols diré que l'obra sobre tal extrem ha d'ésser el suplement de la revolució, ja que en la revolució la tercera casta de les societats antigues, la casta mercantil, no podia ésser encara vençuda per la darrera casta, la casta obrera; no s'oblidi que era precisament una nova forma d'aquella tercera casta, el burgesisme, l'autora del moviment revolucionari.—L'antiga solució de continuïtat entre la república i el socialisme va desaparèguent. El partit radical socialista francès n'és una prova. I tot indica l'encaminament gradual en tal sentit, pera evitar, am l'evolució, la revolució. Veieu el programa actual de la propera acció política francesa.

En resum: la democràcia, poder del poble, no serà íntegra fins que tots els estaments socials l'exerciran o actuaran i fins que cap institució pública pugui usurpar-la o contrarrestar-la. És clar que a n'aquesta *gracia total* s'oposen les *gracias parcials*, veritables separatismes de jurisdicció: la teocràcia, o poder sacerdotal; la estratocràcia, o poder militar; la plutocràcia, o poder financer. I entengui's que quan en lloc de *funcions* o *servicis* públics totes aqueixes entitats d'excepció passen a considerar-se *poderes*, l'usurpació ja està feta i la morbositat política o social és un fet.

Convé dir, ademés, que la democràcia definitiva no serà, com ha volgut entendre's, un domini de la casta obrera subjugant, a son torn, les demés castes, en una revenja de poder. Res hauríem guanyat si tal succeís i aleshores noves reivindicacions vindrien encara a elevar la veu contra aqueixa prepotència. L'olocràcia, o govern dels proletaris, no és la democràcia, govern general del poble.

He acabat, per avui. Voldria que la meua vulgarisació fos clara i obvia pera tots. Tal com queda exposada, vosaltres podreu, pera simplificar-la, distribuir-la fàcilment en taula sinòptica. Jo mateix,

Las dugas patúms

—Tóquila, amich Montero: ja 'n tenim un altre.
—¿De qué? ¿De regió adherida a la Solidaritat?
—¡Fugí! Un altre any vull dir.

si no temés repetir-me i si m'ho permetés el temps, ho faria. Però'm sembla bé que no cal.

GABRIEL ALOMAR

NIT DE REYS

Després d' haver ben sopat (quatre cols, dugas patatas, una arengada fregida, pa, ví y prou... y encare gracias), mos fills, saltant y rihent agafaren las sabatas y las ompliren d' auvals, de garrofas y de palla, (menjar, segons ells, pels Reys y els caballs que 's acompanyan), las posaren al balcó y 's quedaren ab la yaya, que 's coloco prompte al llit... y a esperar la matinada.

Nosaltres (la dona y jo) sortirem, llavors, de casa y anarem a tantejar

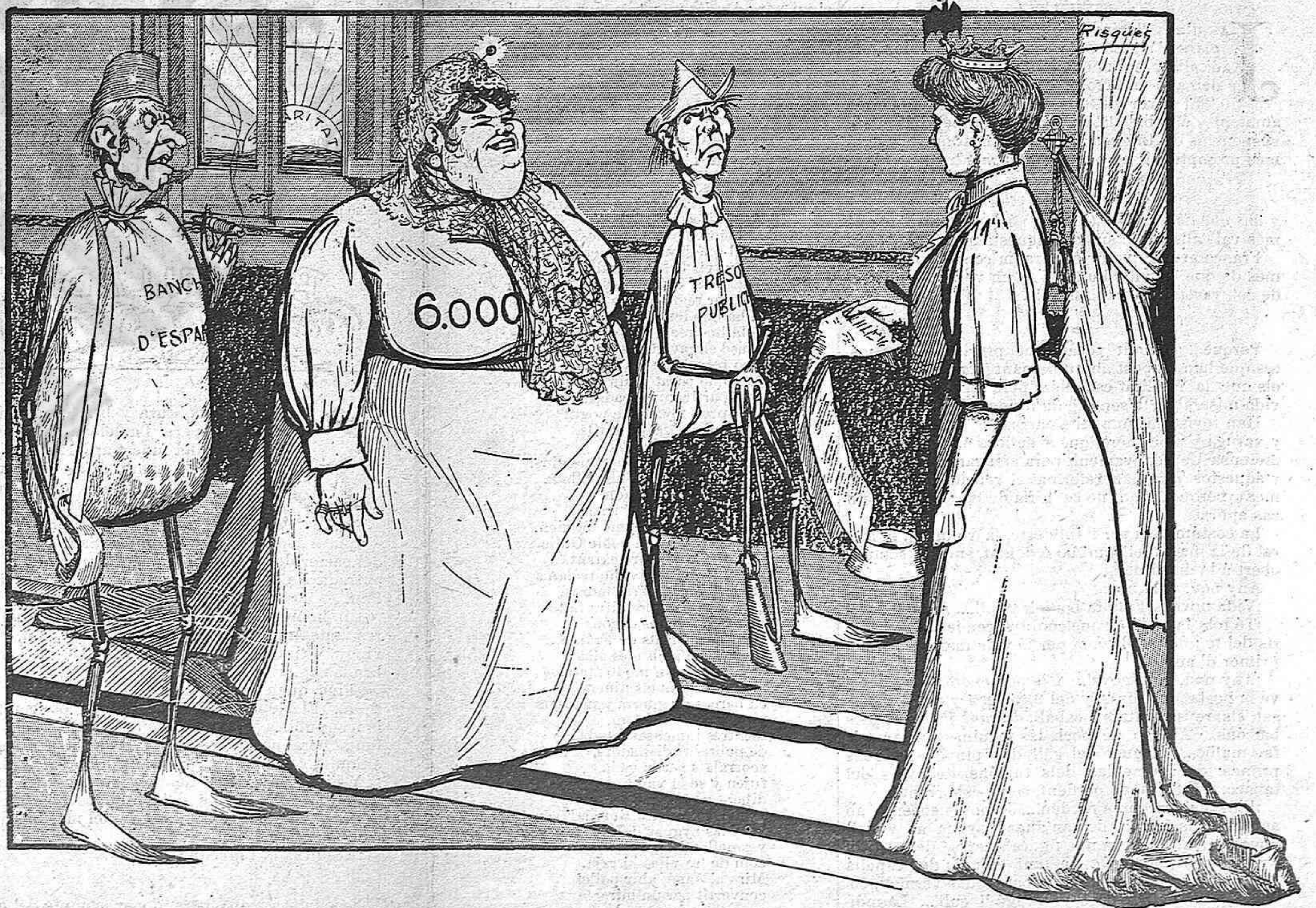
las paradas dels frayres. Mes com que també aquest any la ballém, com sempre, magre, y en 'quest món, qui no té rals, de malís de cap no n' hi faltan, passejant amunt y avall y, a trets, rebent trepitjadas, gastarem els pochs quartets que portava a la butxaca y, un cop cansats de fé 'l nas, media vuelta, y cap a casa.

Arribem... entrem al pis... aném de dret a la sala... obra ma esposa el balcó, llensa un crit... y cau en basca.

Com que del carré al pis meu sols hi ha quinze pams d' alsada, els reys, que havían passat (pro aquest cop eran reys lladres) pujaren paret amunt y prenentos las sabatas sols deixaren, per recort, auvals, garrofas y palla.

MANEL NOEL

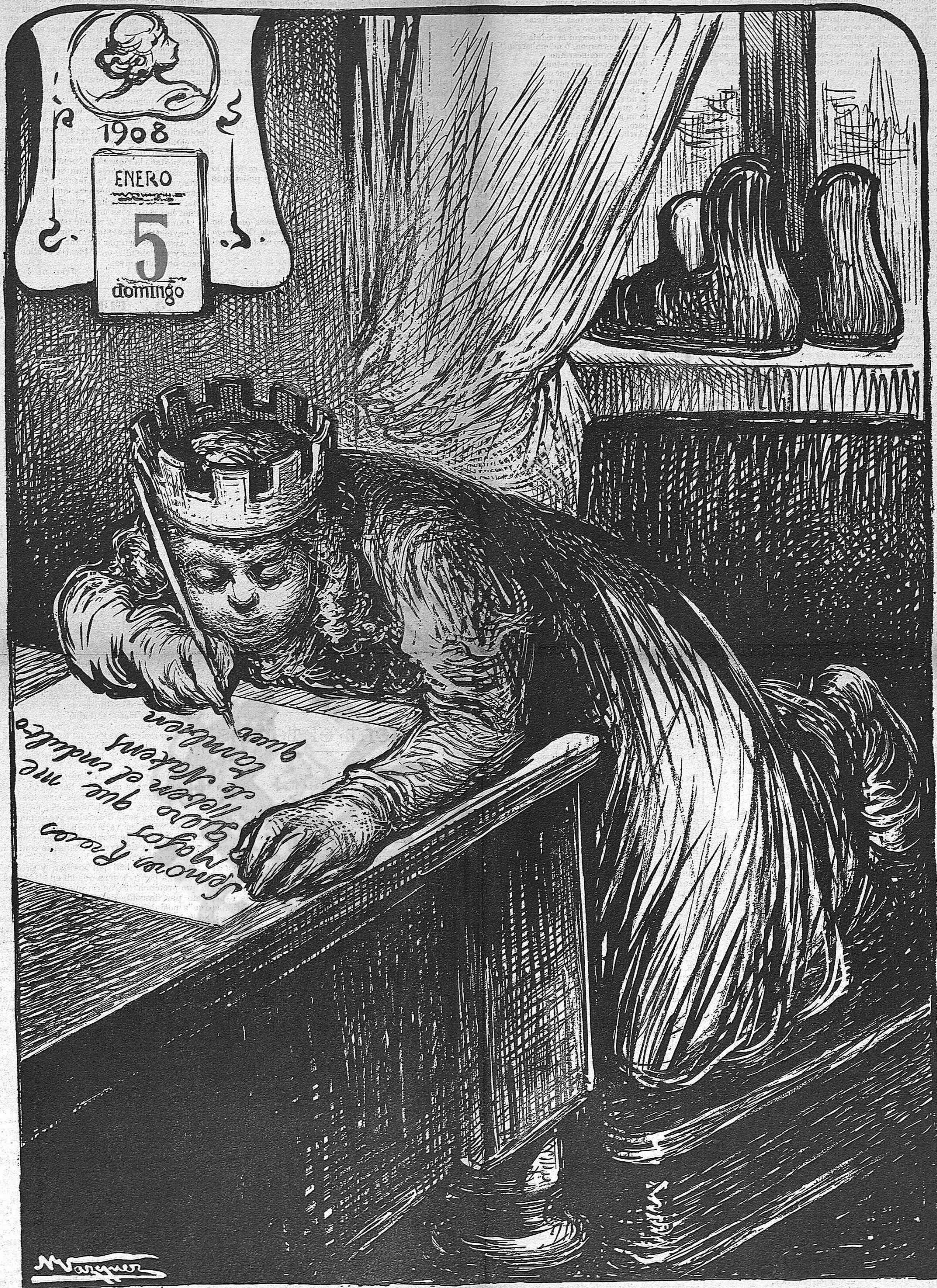
La visita de la 'grossa'

BARCELONA:—¿Veus qué diuhén a Madrit? Que t' has tornat solidaria.
LA GROSSA:—No m' ofenen gens ab aixó. Al cap y al fi, es lo que fa tothom que s' estima una mica.

¿Quedaré complascuda?

La carta d' Espanya.

Al dia següent, el burgès, al saber el trist final d'aquesta vulgar tragedia, se limità a dir, com a oració fúnebre, ab aquella bonatxona mitja rialla que gastan els homes satisfets de la vida:

—No podia succehir altra cosa; jo prou sabia que havia de morir d'una borratxera, fa temps que li tenia pronosticat, donchs ab la vida que portava necessariament havia de acabar aixís.

¡Rehira de Deu y quin burgès de més mala sanch! No; si aqueix deliciós escanya-pobres las hagués manegat en tirar per profeta, haguera fet carrera de debó.

Qualsevol, al lloch seu, sense cometre la infamia de titllar de borratxera a la fam, a la febre, al aniquilament de vida pel treball, al sacrifici d'una mare infelís que's mata de poch a poch per donar pá a son fill, podria fer la mateixa profecia cada vegada que's trobés ab una de aqueixas desgraciadas bogaderas que, per vint o vinticinch céntims las menos cada hora,—de qual petita suma han de descomtar el gasto de lleixiu y dos ó tres céntims de dret del safreter,—desgasta la propia vida ab un treball veraderament crudel y en condicions positivament brutals.

Nostre Municipi, que s'envaneix de mirar més alt que 'ls del resto de la península espanyola en lo que respecte al bé y comoditats dels seus administrats, hauria de tenir present que no fa pas tants anys hi hagué una reina d'Espanya, la muller de Amadeo de Saboya, que, compadescuda de la existencia tristíssima de las bogaderas, feu alguna cosa per aliviaria, fundant un assilo exprofés pels tendres fillets d'aqueixas pobres donas, de qual sosteniment tinch entés s'encarrega desde a las horas el patronat real.

En aquest y en altres molts extrems, nostre Ajuntament, en tot quan d'ell depengui, pot, y está en el deber de fer, que aqueixas desgraciadas victimas del treball assaboreixin una millora en el seu destí miserable. No tot han de ser tiberis regats de xampany, senyors concejals.

Avuy, la feyna pesadíssima que aqueixas obreras executan, la realisan—deixant a un costat la qüestió económica ja feta avinent—en condicions d'insalubritat, sense 'ls aparatos de desinfecció que ja está ordenat que's posin, pero que 'ls inspectors municipals no denuncian, segons sembla, la carencia de tals aparatos; sense que's tinga en compte pera res que l'esfors que desarrrollan, no sóls es tan útil pera la societat y evidentment més precís, que 'l de qualsevol de nostres conspicuos regidors, (mal que molestí a la vanitat concejalesca), sino que d'ell depent moltíssimas vegadas l'aliment de no pocas criaturetas qual dret a la vida es per lo menos tan lligítim, com el de qualsevol de aqueixos desvergonyits que insultan a la miseria calificant de borratxera al sacrifici sublim de la mare que viu com una arrastrada y mora per portar a casa seva un bossí de pa, mullat de suhor y de llágrimas.

Y no vinguin els enemics del obrer a titllar de lirismes aquestas queixas, que no ho son; no 's pot esser lírich, baix pena de ser infame, davant del

drama que ofereixen aqueixas vidas foscas, anónimas, humiliats, tristíssimas, que atravessan la sombra deixant darrera seu una amarga petxada de sufriments y horros.

Si 'ls nostres regidors son de la fusta del burgés de Andersen, millor per ells, donchs aixís s'establiran els mals ratos que causa el tenir entranyas. Pero, com siga que molts d'ells se diuhen republicans, presumen de defensar els drets y las llibertats del poble y pretenen alsar més alt que ningú el pabelló de la noble ciutat que administran, y 'ns aixordan ab els seus clams de solidaritat de todas las classes sociales d'aquesta terra, bó será que 'ls recordém que una dona, y reina per acabarho de adobar, s'ha preocupat per fer en bé de las bogaderas y de sos tendres fillets lo qu'ells encare no han somniat, y si ho han pensat no ho han portat al terreno de la practica.

Si l'avís no 's pert, donarém per ben empleat el temps que hem perdut esperant fins ara.

N. BAS Y SOCIAS

CULTURA POPULAR.—Contestant a la pregunta que alguns companys me dirigeixen, dech haver de dirloshi que, en efecte, recordo perfectament la promesa públicament feta per mí, respecte a organisar expedicions obreras, continadoras de las que ab tant éxit celebrárem l'estiu passat al Tibidabo, y que tinch el ferm propósit de que no sigan sóls un projecte més.

Crech que la emancipació económica que tots perseguim ha de ser el producte de una acció de constant rebeldia, y soch dels que consideran que per ser rebeldes ab solta, avants que tot s'ha de fer pasta revolucionaria; pero en els temps moderns, aqueixa pasta, es precís buscarla en la inteligencia dels homes, no en la forsa bruta del número, que per ella sola no pot oferir eficas consistencia. Ja veyeu si estém d'acort.

Aixís, donchs, penso contribuir, a la mesura de las mevas forsas, a la obra revolucionaria de cultura popular, per la qual, además de la resolta cooperació de LA CAMPANA DE GRACIA, contém ab la d'altres elements de cert prestigi.

L'estacionament, el paréntesis, millor dit, que han reparat els aludits companys es degut a qu' en aquest mon no 's pot fer sempre lo que un vol, sino lo que pot, y lo que hem donat fins ara es tot lo que s'ha pogut fer. Cal fixarse ab els escassos medis económicos y d'influencia de que sol disposar un obrer, y donada la importancia de la obra, (que soch el primer en reconeixer que res té de original, pero sí de útil) fácilmente se comprendrá la calitat y número de dificultats que hi ha a véncer; perque la qüestió es fer la cosa sense haver de gravar la butxaca dels treballadors, ja massa esquilmada.

Pero tinch el goig íntim de poder adelantar que s'están activant els treball preparatoris de duas expedicions qu' espero produhirán bon efecte y confío que tindrán lloch aviat.

Oportunament ne parlarém.

B.

¡BON VENT!

Noble y gran emperador que a l'América marxeu, vos ho preguém per favor, no torneu pas, no torneu.

La Casa sense gerent, el remat sense pastor; sóls resta un recort punyent del que fou emperador. Mes, per xó, rey del valor, si a l'América marxeu, vos ho preguém per favor, no torneu pas, no torneu.

Ja no veurém el tarot ab aquella lliga-cama que mogué tan esvalot tot fent patria de camama. Mes, no importa, ¡oh gran senyor! si a l'América marxeu, vos ho preguém per favor, no torneu pas, no torneu.

Ja no sentirem may més vostra veu de pidolón, demanant sempre dinés per fer la rrevolucion. Malgrat aquest viu dolor, si a l'América marxeu, vos ho preguém per favor, no torneu pas, no torneu.

Tal vegada restarán facturas ¡ay! impagadas y alguns cándits plorarán perque no las heu saldadas. Mes... no us detureu, senyor, si a l'América marxeu, vos ho preguém per favor, no torneu pas, no torneu.

Encar que allí hont fareu cap s'han acabat els salvatges y que aquell país ja sab el cóm y 'l que de certs viatges, despreciant aquest temor, si a l'América marxeu, vos ho preguém per favor, no torneu pas, no torneu.

Proben d'albardá a tothom ab vostra lletra menuda y a la sombra d'un venóm de fama ben merecуда; Mes si América no us vol y altra volta us embarquen, vos preguém que al nostre sol ino hi torneu pas, no hi torneu!

V. VIVES P.

REPICHS

EL Congrés va acordar concedir 4 milióms a la Companyia Trasatlántica. Pero passa el dictamen a aprobació del Senat y aquest n'hi concedeix 8 milióms y mitj. ¡Una diferencia de criteri de quatre milióms y mitj!

El mitj es lo que 'ns cou. Mes, tractantse d'en Comillas tot aixó no 'ns ha extranyat. Per alguna cosa abundan els bisbes en el Senat.

¡Saben en que mata el temps actualment el Rey de las húngaras? No ho endevinarían may. Segons carta que acaba d' escriure a un conspicuo del partit, sembla que's dedica de ferm a estudiar la qüestió marroquina.

Ja ho comprendém: l'etern pretendent ha viscut sempre d'esperanzas, y ara encare espera.

Espera que li diguin: A l'África, minyóns!

Que ¿qué hi faria a l'África?

Acopi de babutaxas, qu' es de lo que fan més gasto els condemnats a no moure's may de casa.

—Y qué tal la conferencia de 'n Carné?

—Segons ell, no van las cosas massa bé...

—Y qué tal la conferencia de 'n Cambó?

—Segons ell, ara per ara no hi ha pó.

—Y donchs, d'un y d'altre bando que 'n treus clá?

—Aquell ditxo: lo que fuere sonará.

Ja tenim aprobats els pressupostos.

¿A gust de tots?

A gust de las majorías, que segons l'Ibsen no tenen may rahó.

Y dihem a gust de las majorías perque sembla que, com de costum en tals cassos, els diputats de la esquierda van tenir que abandonar sorollosament el saló de sessions.

A Espanya, el clássich país dels vice-versas, ja se sab que la rahó es dels que més cridan.

Sobre tot quan cridan per protestar, qu' es casi sempre.

¿Qué xerra en Tolstoi!... Si a Rússia están millor que no volen!

La nova Duma, seguint las inspiracions del czar, acaba de concedir un crédito de 15 milióms de rubles pera socorre als departaments necessitats.

¡Oh, Nicolau!... Tens un cor gran com el teu cataplasme!

En Maura al taller de 'n Meifrén

—M' han dit que vosté es especialista en marinas, y com que ara Espanya n necessita una...

—Pero jo las faig pintadas...

—Oh, ja, ja!... Es lo que al últim haurá de fer Espanya: pintársela.

El conferenciant del «Centre Nacionalista Republicà»

JAUME CARNER

(Dibuix inèdit de 'n Ramón Casas)

Tú has extingit ja la fam?
Tú recobrarás la fama!

Mentres esclatava la bomba del dimars, el senyor Maura conferenciava ab alguns periodistas madrilenys i els deya qu' estava molt content i satisfet del governador civil de Barcelona.

La satisfacció del Amó Toni la entenem perfectament.

Aixó 'ns fa recordar un graciós episodi ocorregut en un tranvia:

Un senyor molt gros clava una solemnia trepitjada á un pobre obrer que s' esforçava en ferli pas.

El senyor, al sentir que apreta un peu que no es el seu, exclama:

—Ay!

Y respón l' obrer, amatent.

—No, si el del ull de poll soch jo!

Per' xó dihém, já qué queixarse el govern, si els del ull de poll som nosaltres?

El govern sembla que 's disposa á celebrar el Centenari de Don Jaume, el Conqueridor, ajudant en tot i per tot als iniciadors catalans i donant á las festas un caràcter eminentment nacional.

Ja li hem vist el joch al senyor Maura. Ell té enveja de nostre gran Rey.

Ell, que fins sab una mica de historia, no ignora que Don Jaume era catalá y va conquistar Mallorca.

Per' xó ara, ell qu' es mallorquí procura conquistar á Catalunya.

Cambi de papers!

A Madrid s' están fent grans preparatius pera festejar á M. Pichon, ministre d' Estat francès, quin viatge s' assegura tindrà una gran eficacia política.

M. Pichon no sab la que se li espera.

No sab que á Madrid hi ha una gran afició al tiro del pichón.

Y que contan ab un gran tirador que no erra cap tret.

Pera festejar á M. Pichon, donchs, el primer dia ja 'l portarán al Tiro.

Y l' endemá?

El farán ab arrós!

El dia 28 del passat va succehir á Barcelona un cas que mereix la pena d' apuntarse.

S' efectuava l' enterrament d' un difunt procedent del Hospital de Sta. Creu, quan á un parent se li ocorreix véurel per darrera vegada. Els enterradors obran la caixa, y quína no va ser la sorpresa dels presents!... El difunt no era difunt sinó difunta. Al Hospital havían entregat un mort per un altre.

Els papers estavan despatxats conforme, pero al ferse entrega de la caixa pera portarla al Cementiri van pendre un bagul per un altre. Y d' aquí 'n resultá la macabra comedia que terminá enviant á cercar el difunt corresponent y tornant la difunta al dipòsit altra vegada.

Encare que 'l fet va coincidir ab la data del 28 de desembre, no creyém que 's tractés de una innocència. Mes aviat pensém que 's degué á una lamentable equivocació de l' administració hospitalaria.

Nosaltres, donchs, no fem més que deixarho escrit sense acusar.

No volém carregar el mort á ningú.

Potser també 'ns equivocariám de caixa.

Al Teléfono:

—Don Antonio!... Don Antonio!...

—Qué ocurre?

—Otra bomba!

—Caramba!... Y ha estallado?

—Todavía nó... Pero hay un muerto y dos heridos graves.

—¿Cómo!... Ha habido víctimas, y dice usted que no ha estallado aún?

—Es que cret que se refería usted á la indignación popular... Por esto le decia que nó, que no ha estallado todavía... Para eso se necesitan más bombas y más víctimas.

CANTARS

—Bé, ¿qué 'm portas?—li pregunto al presentarse l' Any Nou... De sopte las mans me fiblan... y m' hi veig dos panallóns.

He escrit una carta als Reys, pero, fills meus, ¡quina carta! Si en efecte la llegeixen, ¡ja puch ben bé prepararme!

Fan goig els balcons de casal... Al primer pis hi ha xinellas; al segon y al ters, botinas; al quart y al quint, espadenyas.

Res ha cambiat! Mana en Maura, de bon matí surt el sol, el pa va tan car com sempre... Caballers, ¿hónt es l' Any Nou?

Els Anys Nous son com las botas: plens de goig els estreném, y á la mitj' hora de durlas, ja 'ns han desgraciat els peus.

—¡Vinga vil!—un borraixó deya: ¡Vinga vi, barato ó car! Vull demostrá ab probas claras, que 'l Jané es el mes dels gats.

L' any que comensá dimecres ¿será dolent? ¿Será bo? Jo per ara sóls puch dirlos qu' es un any de vuyts y nous.

—¡Qué 'm portarán els Reys?... Res. Com que tinch la meva casa al passeig de la República y per allí 'ls Reys no hi passen...

L' Any Nou es una xarada escampada en un gros bloc: fins al darrer de Desembre no se sab la solució.

En setze días ¡set festas!... Noya, porta la guitarra, que vull dedicá una copla á la laboriosa Espanya.

¿Any Nou?... ¡Qué anys nous ni qué qüentos! ¿Qué ha passat aquí, en resúm? Res; que s' ha cambiat un número: lo qu' era un 7 es un 8.

L. WAT

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1.ª ANAGRAMA.—Retórica—Rectoria.

2.ª ROMBO.—
F E L
F E L I P
F E L I C I A
L I C E O
P I O
A

ENDEVINALLAS

XARADA

EN LA VIGILIA DE REYS
Didlech entre pare y fill

—Enriquet, ¿ja has fet la carta pels reys?

—Sí, papá, aquí está, dintre la tot...

—(Vull saber ton instint.) Qué hi has posat?...

—Quins juguets... veste explicant:

—Demano que 'm portin un cotxe ab mollas, pero ¡gran!

—Ja será fácil que 't portin un cotxe ab mollas... (de pa).

—¿Y qué més?

—Que tirat vagi per dos briosos caballs...

—¿Que potser vols ser pintor que caballs has demanat?

—No, papá... per tirá 'l cotxe...

—¡Ah! ¡ja, ja!... ¿y qué més hi ha?

—Una capsa de colors...

—Aixó es que voldrás pintar... ¡vaya una cosa més tres-tres, pintó, ho he endevinat!...

—No es per xó que la demano...

—¿Y qué, qué més hi has posat?...

—Una pilota...

—¡Pilota! quan te 'n dona la mamá per diná sempre la deixas?...

—Pro aquesta no 's mou del plat, no pot bátrer com la que demano...

—Tot dos será

concedit si ets un bon noy... aixó els reys també ho sabrán... —¡Ja ets dins de la tres-dos-tres! content el noy diu apart: —Y escolta, papá, jo aquesta nit els haig d' aná á esperar... —¿Per qué?

—Perque aixó es costum... son Reys... ells tenen criats... y al menos á la arribada... (així 'm deixaré escapar y podré voltarla un rato).

—Ab aixó, noy, vas errat, aquests reys, son altres reys que no 'n tenen de criats... aquests... son els criats teus (encar que d' ells tú ets criat.)

Pro no 'n parlem més d' aixó, tú no 'ls has d' aná á esperar, tiras la carta á n' allí al bussó dels reys, que ja sab el primera-segona el puesto hont l' ha de portar y que si tú ets un bon noy, creu que tot t' ho portarán.

J. MORET DE GRACIA

CORRESPONDENCIA

Caballers: Un mossegat de gos, Conejito XIII. Un que estima á una Quimeta, Un aprenent. Un baylet. Nonito de M. R., Donya Nyinyol, Joseph Ventura, Teslod de C. P., Ciri Aleu, Un amic den Tilopih Ladan, Simón Brugat, Eugenio Albareda. —Si 'ls Reys no 'ls portan més inspiració, aquesta senmana no han fet res que valgui la pena.

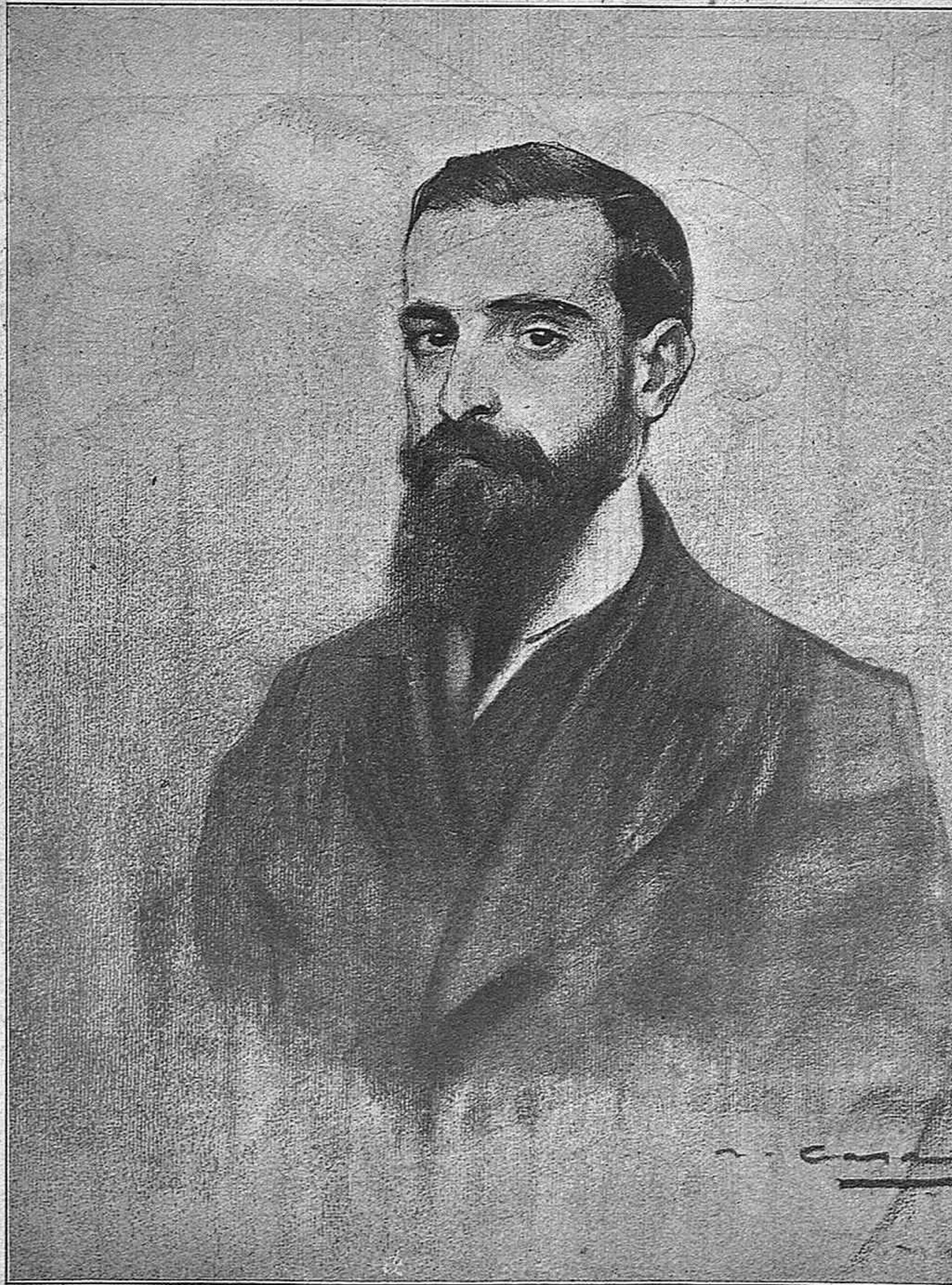
Caballers: Dos ressucitats, R. A. (a) Pau de las calsas curtas, H. Nadal Mallol, N. Clotet Marqués.—Dignes de publicarse, si senyors.

Caballer: Joseph Rovira C.: Dispensi, pero en el número 2008 li deyam que gracias; aixó venia á significar que li agrañam l' atenció d' enviarnos l' original, pero d' aixó á la promesa de inserció que vosté suposa hi va molta diferencia. La no publicació del seu treball pot haverse degut á varias causas. —Isidro Jané: Els versos del seu sonet no són gens musicals. No basta alló de las quatre estrofas y las catorze sílabas. —Emili Alaman: El de vosté ja está mes bé... pero no es gran cosa. —Manel Noel: Si arriban á temps, si senyor. —Félix Cana: No trobém prudent publicarlos; potser algú hi veuria una intenció que ni vosté ni nosaltres hi voldríam donar. —Snap: El glossador no admet competencias. A pesar de tot, reconeixém que vosté té condicions y el veyém iniciat ab aixó del noucentisme. —Joseph Planés: Gracias per l' envió; veurém. —E. Vilaret: Las festas ne tenen la culpa. Els números s' han hagut de adelantar, y ha fet tart. De modo que El gall entra en cartera. Ja li anirém donant blat de moro perque s' engreixi d' aquí al any vinent. —P. Batlle, M. Grau y J. Vives: Els felicitem per la bona sort que 'ls havém donat y ens felicitem de tenir uns llegendors tant entusiastas. —V. M.: Escrigui als Reys que li duguin un exemplar de El arte de hacer versos, de 'n Trueba. —F. A., J. M., M. B. y J. Ll.: No 'ns es possible publicar las cartas que han tingut á bé enviarnos, per distints motius.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Oim, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

El conferenciant de la «Liga Regionalista»

FRANCISCO CAMBÓ

(Dibuix inèdit de 'n Ramón Casas)